

Pagina 1
No cure no pay en
dubbele redelijkheidstoets

Pagina 8
Berekening schade ex
art. 6:108 BW

Pagina 12
Normering normaalste
zaak van de wereld

Pagina 13
Smartengeld in
beweging?

Pagina 16
4e Lustrum Centramed

Pagina 18
8e RUG Congres

Pagina 22
Nieuwe rekenmethode
overlijdensschade

december 2014

Uurtje-factuurkje heeft zijn
voordelen

Geen doodoeners ...

Een pleidooi ...

Zetten rechters de trend ...

Beter genezen dan
voorkomen ...

Derderschade ...

Omwenteling ...

No cure no pay en de dubbele redelijkheidstoets

HR 26 september 2014¹

Op 26 september 2014 heeft de Hoge Raad arrest gewezen in de procedure van X tegen Stichting Scheper Ziekenhuis. In deze procedure lag de vraag voor of het honorarium – dat X op basis van een *no cure no pay* afspraak aan zijn rechtsbijstandverlener verschuldigd was – via art. 6:96 lid 2 onder b en c BW voor vergoeding door het Scheper Ziekenhuis in aanmerking kwam. De Hoge Raad oordeelde dat de enkele omstandigheid, dat buitengerechtelijke kosten zijn gemaakt op basis van een *no cure no pay* afspraak, niet tot uitsluiting van vergoeding van deze kosten onder 6:96 lid 2 BW kan leiden. Wel moeten deze kosten om voor vergoeding in aanmerking te komen voldoen aan de dubbele redelijkheidstoets. Het arrest X/Scheper Ziekenhuis betreft een belangrijke uitspraak voor de praktijk, waarin steeds vaker resultaat gerelateerde beloningsafspraken voorkomen. In dit artikel ga ik – na een bespreking van de feiten en rechtsoverwegingen uit het arrest – in op de beoordeling van resultaatgerichte beloningsafspraken aan de hand van de dubbele redelijkheidstoets.

Feiten en rechtsoverwegingen

Feiten

De echtgenote van X is na de bevalling van haar tweede zoon in het ziekenhuis overleden aan de gevolgen van een niet opgemerkte bloeding. Om de door hem als gevolg van het overlijden van zijn

Mevrouw mr. L.
Veendrick
Kennedy Van der Laan
Advocaten

echtgenote geleden schade te verhalen, heeft X een *no cure no pay* schaderegelingsovereenkomst gesloten met rechtsbijstandverlener A (geen advocaat). Hierin is afgesproken dat het verschuldigde honorarium een percentage van 15% (incl. BTW) zal bedragen van het te verhalen schadebedrag en dat indien geen resultaat wordt behaald, geen kosten of honorarium aan eiser in rekening zouden worden gebracht.

Anderhalf jaar na de aansprakelijkstelling door A heeft het ziekenhuis hem € 225.000 betaald. A heeft X conform de overeengekomen *no cure no pay* afspraak 15% van dit bedrag (€ 33.750) als honorarium in rekening gebracht. Het ziekenhuis heeft voor de buitengerechtelijke kosten in totaal € 20.000 betaald.

X heeft vervolgens een procedure aanhangig gemaakt waarin hij een bedrag van € 14.843,30 van het ziekenhuis vordert, zijnde het verschil tussen

>

> Nieuwe methodiek berekening schade wegens gedeerd levensonderhoud ex art. 6:108 BW

Overlijdensschade

J. Tiemersma
Cunningham Lindsey¹

In de (aan het einde van dit bulletin uitvoerig besproken) 'Nieuwe rekenmethode overlijdensschade' van de Denktank Overlijdensschade wordt de overlijdensschade op een totaal andere manier berekend dan gebruikelijk. Binnen dit model zijn vooral de besparingen van belang. Bedoeld wordt dat er door het overlijden van een gezinslid minder uitgaven dan voorheen zijn. Er kan dan gedacht worden aan uitgaven in verband met kleding, eten, drinken, hobby's, vakanties enzovoort.

Normatieve besparingen

De besparingen kunnen niet feitelijk bepaald worden, omdat nauwelijks is vast te leggen wat het aandeel van een persoon in de variabele uitgaven is: hoe groot is bijvoorbeeld het aandeel van de overledene in de dagelijkse boodschappen?

Daarom zijn binnen de nieuwe methodiek de 'weggefallen normatieve uitgaven' (WNU) van belang. De denktank heeft het Nationaal Instituut voor Budgettering (Nibud) gevraagd op basis van statistieken te bepalen hoe hoog in diverse gezinssituaties de besparingen bij overlijden zijn. Het Nibud heeft hierop de notitie 'de kostenbesparing door het wegvallen van een volwassene' geschreven. Het eindresultaat van dit onderzoek wordt weergegeven in Tabel 1.

Als voorbeeld: bij een paar met twee kinderen onder de dertien jaar met een netto inkomen van € 48.000 zijn de WNU 16,1%. Het overlijden van de partner doet dus gemiddeld 16,1% van de uitgaven wegvallen. Bij een paar zonder kinderen met een netto inkomen van € 96.000 zijn de WNU 18,5%. Het overlijden van de partner doet dus gemiddeld 18,5% van de uitgaven wegvallen.

Gedurende de looptijd van een berekening verandert de gezinssamenstelling en/of het inkomen en dus ook het per-

Huishoudsamenstelling							
Inkomen	€ 24.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Paar zonder kinderen	28,1%	27,4%	23,9%	21,7%	20,3%	19,3%	18,5%
Paar met 1 kind onder de 13 jaar	20,9%	19,9%	17,8%	16,3%	15,2%	14,5%	13,9%
Paar met 1 kind van 13 jaar of ouder	20,3%	18,4%	16,7%	15,1%	14,1%	13,4%	12,9%
Paar met 2 kinderen onder de 13 jaar	20,2%	17,8%	16,1%	14,7%	13,7%	12,9%	12,7%
Paar met 2 kinderen, waarvan 1 jonger is dan 13 jaar en 1 13 jaar of ouder is	19,7%	16,6%	15,2%	13,7%	12,7%	12,0%	11,5%
Paar met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	19,3%	15,7%	14,7%	13,2%	12,1%	11,5%	10,9%
Paar met 3 kinderen onder de 13 jaar	21,2%	17,2%	15,6%	14,0%	12,9%	12,2%	11,6%
Paar met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	21,3%	16,6%	15,4%	13,7%	12,6%	11,8%	11,3%
Paar met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	21,5%	16,2%	15,2%	13,5%	12,4%	11,6%	11,0%
Paar met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	21,7%	15,7%	15,1%	13,4%	12,2%	11,4%	10,8%

centage van de besparingen (= Weggefallen Normatieve Uitgaven). Bij tussenliggende inkomens wordt geïnterpo- leerd.

Weggefallen uitgaven (WU)

Vanzelfsprekend kunnen er ook besparingen zijn die een individueel karakter dragen, omdat ze per gezin verschillen. Deze zijn niet in de 'normatieve tabel' opgenomen, maar dienen zelf bepaald te worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan de hypotheek die door uitkering van een levensverzekering gedeeltelijk of geheel vervalt of de verkoop van de tweede auto. Maar ook een spaaroverschot (bij hogere inkomens) kan deel uitmaken van de weggefallen uitgaven. Daarom zijn binnen de nieuwe methodiek de zogenaamde 'weggefallen uitgaven' van belang.

Bijkomende uitgaven (BU)

Het is natuurlijk mogelijk dat er na het overlijden van een volwassen gezinslid extra uitgaven gedaan moeten worden, bijvoorbeeld wegens verlies van zelfwerkzaamheid, kosten van kinderopvang en/of andere kosten. Deze posten horen onder de rubriek 'bijkomende uitgaven' (BU).

Netto gezinsinkomen

Als gebruikelijk wordt ook binnen het model van de denktank bepaald wat het gezinsinkomen voor en na het overlijden is. De definitie van het Nibud van het netto gezinsinkomen is echter ruimer dan voorheen, omdat bijvoorbeeld Kinderbijslag en inkomen van kinderen nu wel meegeteld worden. Op deze wijze ontstaat een zuiverder beeld van het totale gezinsinkomen.

Schematisch model nieuwe systematiek

Het rekenmodel van de denktank kan op basis van de thans geldende Nibudpercentages als volgt samengevat worden (cijfers met besparing van 17,8% bij een gezin met twee kinderen onder dertien jaar en een inkomen van € 36.000] als voorbeeld):

- Eerst wordt het gezinsinkomen voor overlijden (totaal besteedbaar inkomen Nibud) bepaald.
- Vervolgens wordt in tabel 1 de besparing opgezocht.
- Kolom 1 minus kolom 2 is de behoefte in kolom 3.
- Vervolgens wordt het gezinsinkomen na overlijden bepaald.
- De weggefallen uitgaven (bijvoorbeeld vrijval hypotheeklasten) worden bepaald.
- De bijgekomen uitgaven (bijvoorbeeld verlies zelfwerkzaamheid) worden bepaald.
- Kolom 3 minus kolom 4 minus kolom 5 plus kolom 6 is de jaarschade in kolom 7.

	Minus	=	Minus	Minus	Plus	=
Gezinsinkomen voor overlijden	Besparing 17,8%	Behoeft	Gezinsinkomen na overlijden	Weggefallen uitgaven	Bijgekomen Uitgaven	Jaarschade
36.000	6.408	29.592	24.000	4.000	1.000	2.592

Tabel 3: Bepaling schade nieuwe systematiek

Bruto loon uit arbeid hoofdkostwinner	+
Bruto loon uit arbeid partner	+
Bruto loon uit arbeid kinderen	+
Fiscale winst hoofd kostwinner	+
Fiscale winst over de leden van het huishouden	+
Sociale uitkeringen	+
Bruto pensioen	+
Bijverdiensten	+
Inkomsten uit vermogen	+
Huurtoeslag	+
Zorgtoeslag	+
Kinderbijslag, kind-gebonden budget	+
Kinderopvangtoeslag	+
Studiefinanciering, Tegemoetkoming	+
Ontvangen alimentatie	+
Koopsubsidies	+
Overig inkomen (kostgeld)	+
Premies werknemersverzekeringen	-
Premies volksverzekeringen en AOW ANW AWBZ	-
Loon- en inkomstenbelasting (waarbij de hypotheek-renteaftrek (= negatieve opbrengst eigen woning), heffingskortingen, alle aftrekposten (ook voor zelfstandigen) en bijtellingen, zoals de fiscale bijtelling voor de leaseauto, zijn verrekend)	-
Procentuele premie ZVW	-
Totaal besteedbaar inkomen (Nibud-definitie)	=

Tabel 2: Nibud componenten netto consumptief inkomen

Toerekening aan nabestaanden

De denktank gaat primair van het standpunt uit dat de schade niet over de vorderingsgerechtigden verdeeld wordt. Men berekent dus een totaal schadebedrag dat ter beschikking wordt gesteld aan de volwassen nabestaande als 'hoofd van het gezin'. De schade wordt dus als 'gezinschade' gezien. Er zijn volgens de denktank geen bezwaren tegen het vorderen van de schade als gezin. Men stelt dat het zelfstandig vorderingsrecht geen plicht is. Het staat het gezin vrij om de schade als gezin te vorderen. De ouder sluit in dat geval de vaststellingsovereenkomst mede namens de kinderen. De onderhoudsverplichting komt daarvoor te rusten op de overblijvende ouder.

In de oude systematiek werd voor ieder van de nabestaanden de schade automatisch berekend op basis van de

Aantal kinderen in gezin	% kind totaal	% per kind	% ouder
1	17%	17%	83%
2	26%	13%	74%
3	33%	11%	67%
4	40%	20%	60%

Tabel 4: Verdeling gezinsleden consumptief aandeel Nibud/CBS

Amsterdamsche Schaal (variabel deel) en de Reindersschaal (vast deel).

In de nieuwe systematiek staat het de vorderinggerechtigden vrij de jaarschade voor ieder van hen persoonlijk al dan niet op basis van bovenstaande tabel te verdelen.

Bij een gezin met 2 kinderen wordt aan de ouder 74% van de berekende schade toegerekend en aan ieder kind vervolgens 13% (74% + 13% + 13% = 100%). Een verdeling, die de vaste lasten toebedeelt aan de langstlevende partner, die daardoor in tegenstelling tot de oude systematiek niet voor het voldoen van die kosten afhankelijk is van de aan de kinderen toebedeelde schade.

Eventuele uitkeringen uit overlijdensverzekeringen worden – voor zover daartoe aanleiding bestaat – net als voorheen van de schade afgetrokken. Deze aftrek geschiedt in de nieuwe gevallen wel van de berekende gezinsschade.

Gevolgen voor de schade

Onderstaand een overzicht van de gevolgen voor de schade in diverse gevallen (op basis van de notitie van ing. E.J. Bakker van Het RekenBureau van 7 augustus 2014)².

Bij gezinsinkomen circa 1,5 x modaal en vaste lasten 50% in oude systematiek:

- Gezin met 2 kinderen, een ouder 1 inkomen, ouder 2 geen inkomen, vrijval hypotheek
 OUD Totaal € 235.000 – Ouder € 110.000 – K1 55.000 – K2 € 70.000
 NIEUW Totaal € 235.000 – Ouder € 195.000 – K1 15.000 – K2 € 25.000
- Gezin met 2 kinderen, beide ouders inkomen, vrijval hypotheek
 OUD Totaal € 50.000 – Ouder € 35.000 – K1 5.000 – K2 € 10.000
 NIEUW Totaal € 25.000 – Ouder € 20.000 – K1 2.000 – K2 € 3.000
- Gezin met 2 kinderen, een ouder 1 inkomen, ouder 2 geen inkomen, huurwoning
 OUD Totaal € 330.000 – Ouder € 170.000 – K1 70.000 – K2 € 90.000
 NIEUW Totaal € 335.000 – Ouder € 280.000 – K1 25.000 – K2 € 30.000
- Gezin met 2 kinderen, beide ouders inkomen, huurwoning
 OUD Totaal € 145.000 – Ouder € 100.000 – K1 15.000 – K2 € 30.000
 NIEUW Totaal € 125.000 – Ouder € 100.000 – K1 10.000 – K2 € 15.000

Gezinsinkomen circa 3 x modaal en vaste lasten 50% in oude systematiek:

- Gezin zonder kinderen, beide partners inkomen, vrijval hypotheek
 OUD Totaal € 70.000
 NIEUW Totaal € 135.000
- Gezin zonder kinderen, beide partners inkomen, huurwoning
 OUD Totaal € 165.000
 NIEUW Totaal € 235.000
- Gezin met 2 kinderen, beide ouders inkomen, vrijval hypotheek
 OUD Totaal € 120.000 – Ouder € 45.000 – K1 30.000 – K2 € 45.000
 NIEUW Totaal € 170.000 – Ouder € 140.000 – K1 15.000 – K2 € 15.000
- Gezin met 2 kinderen, beide ouders inkomen, huurwoning
 OUD Totaal € 215.000 – Ouder € 110.000 – K1 40.000 – K2 € 65.000
 NIEUW Totaal € 270.000 – Ouder € 225.000 – K1 20.000 – K2 € 25.000

Gezinsinkomen circa 3 x modaal en vaste lasten 60% in oude systematiek:

- Gezin zonder kinderen, beide partners inkomen, vrijval hypotheek
 OUD Totaal € 135.000
 NIEUW Totaal € 135.000
- Gezin zonder kinderen, beide partners inkomen, huurwoning
 OUD Totaal € 230.000
 NIEUW Totaal € 235.000
- Gezin met 2 kinderen, beide ouders inkomen, vrijval hypotheek
 OUD Totaal € 170.000 – Ouder € 85.000 – K1 35.000 – K2 € 50.000
 NIEUW Totaal € 170.000 – Ouder € 140.000 – K1 15.000 – K2 € 15.000
- Gezin met 2 kinderen, beide ouders inkomen, huurwoning
 OUD Totaal € 265.000 – Ouder € 150.000 – K1 45.000 – K2 € 70.000
 NIEUW Totaal € 270.000 – Ouder € 225.000 – K1 20.000 – K2 € 25.000

De drie belangrijkste effecten zijn:

1. Bij de lagere inkomens is in de bovenstaande gevallen geen sprake van verhoging of verlaging van de schadepost wanneer de vaste lasten circa 50% bedragen. Van de nieuwe systematiek is bij de lagere inkomens in sommige gevallen een schade verlagend effect te verwachten. Dat komt omdat de vaste lasten niet langer afzonderlijk aan de vorderingsgerechtigden worden toebedeeld. In de nieuwe systematiek wordt immers gezinsschade berekend en doet het onderscheid tussen vaste en variabele lasten er niet meer toe.
2. Bij hogere inkomens is zo op het eerste oog een hogere schadelast te verwachten. Een reden is dat bij deze inkomens een deel van het inkomen gespaard kan worden. Het Nibud heeft ervoor gekozen het spaargeld van de overledene niet weg te laten vallen, maar toe te rekenen aan het gezin. Het spaargeld maakt dus (merkwaardig genoeg) geen deel uit van de weggevallen normatieve uitgaven WNU. Eventueel kan het spaaroverschot gecorrigeerd worden als weggevallen uitgave (WU). Ook zal een eventuele hogere schadelast gecorrigeerd worden op grond van voordeelsverrekening. Anders dan bij veel van de lagere inkomens, hebben hogere inkomens vaak meer voorzieningen getroffen die bij overlijden tot uitkering komen.
3. Er vindt primair geen verdeling van de schade over de vorderingsgerechtigden plaats. Er is dus sprake van gezinsschade. Indien voor de mogelijkheid wordt gekozen om de schade wel te verdelen, dan is opvallend dat de schade van de diverse vorderingsgerechtigden wijzigt indien men Tabel 4 hanteert. Er wordt minder schade aan de kinderen toegerekend, omdat de vaste lasten – die al in de gezinsschade opgenomen zijn – aan de overblijvende ouder worden toebedeeld. In het verleden

werden de vaste lasten toegerekend op basis van de Reindersschaal (overblijvende ouder twee delen, ieder kind een deel).

Voordelen en nadelen nieuwe systematiek

Voordelen:

- Rekenmodel veel eenvoudiger: geen Amsterdamse en Reindersschaal meer.
- Beter uit te leggen aan nabestaanden.
- Vaste lasten hoeven niet meer bepaald te worden.
- Vrije toedeling gezinsschade over individuele vorderingsgerechtigden (toedeling op basis van de Nibud-percentages [Tabel 4] kan hierbij een hulpmiddel zijn)
- Langstlevende partner voor voldoen vaste lasten niet meer afhankelijk van kinderen
- Zuiverder beeld financiële behoefte van gezin na overlijden ouder

Nadelen:

- Nieuwe discussie over weggevallen uitgaven (WU) en bijkomende uitgaven (BU).
- Cherry picking, indien oude systematiek blijft bestaan.
- Vrije toedeling gezinsschade over individuele vorderingsgerechtigden kan discussie opleveren.

¹ Hans Tiemersma is senior rekenkundig expert op de Rekenafdeling van Cunningham Lindsey.

² Zie www.stichtingpiv.nl.

> Nieuwe rekenmethode overlijdensschade

Een omwenteling

Mr. H.J. van der Hoeven
Allianz Nederland Schadeverzekering
Lid van de Denktank
Overlijdensschade

Deze pakkende titel vormde de noemer waaronder op woensdag 19 november in Theater Gooiland te Hilversum een symposium werd gehouden over de 'Nieuwe rekenmethode overlijdensschade'. Die methode, geïnitieerd en tot stand gekomen onder de bezielende leiding van Jessica Laumen – senior rekenkundige personenschade Laumen Expertise en arbeidsdeskundige – is nader uitgewerkt door een naar achtergrond zo breed mogelijk gemêleerd gezelschap personenschadendesdeskundigen, verenigd in de Denktank Overlijdensschade.

Daarbij is niet lichtzinnig te werk gegaan:

- zo werd reeds in een vroegtijdig stadium De Letselschade Raad betrokken met als oogmerk die nieuwe methodiek in een richtlijn te vatten;
- zijn er in den lande voor diverse betrokken groeperingen consultatieronden gehouden;
- is er uitvoerig overleg gepleegd met het Personenschade Instituut van Verzekeraars en heeft het Nibud als onafhankelijke instantie een belangrijke inbreng gehad in de onderbouwing van cijfermateriaal. De bevindingen van de denktank zijn in een fraai vormgegeven 'notitie' helder uiteengezet. Op het eind van dit symposium zijn de eerste twee exemplaren van deze Notitie Denktank Overlijdensschade door Jessica overhandigd aan staatssecretaris Fred Teeven en aan Aleid Wolfsen (voorzitter platformoverleg van De Letselschade Raad). Voor het zover was, werd door de voor een collega invallende dagvoorzitter Jaap Sap (senior rechter en op persoonlijke titel lid van de denktank) ruimte gegeven aan een aantal inleiders om de introductie van deze nieuwe methodiek wat meer vorm te geven.

Als eerste spreker plaatste Ilona van der Zalm – wetenschappelijk docent Erasmus Universiteit Rotterdam en lid van de denktank – het recht op een overlijdensschadevergoeding in een historisch perspectief. Met als basis het Romeins recht werd via Hugo de Groot en Napoleon ons huidige art. 6:108 BW belicht. Tot slot ging zij kort in op de oude berekeningsmethodiek en onderkende zij daarbij

een aantal knelpunten, waaronder de wijze van toedeling van de variabele lasten die nog op de op aardappelconsumptie begrote Amsterdamse Schaal uit 1917 is geënt. Het wegnemen van die knelpunten bij toepassing van de nieuwe rekenmethode is in haar visie een grote stap vooruit.

De tweede inleider, Arno Akkermans – hoogleraar privaatrecht Vrije Universiteit Amsterdam en lid van de denktank – somde eerst een aantal knelpunten van de oude rekenmethode op. Zo wees hij er onder meer op dat de oude verdeling tussen vaste en variabele lasten strategisch denken (sturen naar een zo hoog mogelijke schade-uitkomst) kan uitlokken. Ook kan de oude methode tot contra-intuïtieve of zelfs tot onwerkelijke uitkomsten leiden. Neem de overgebleven partner, die voor het voldoen van de vaste lasten afhankelijk wordt van (de schadevergoeding van) zijn kinderen. Dergelijke uitkomsten zijn niet aan nabestaanden uit te leggen. Het nieuwe systeem biedt modernisering en vereenvoudiging. Het is daardoor minder vreemdend en biedt betrokkenen door de betere begripelijkheid een intrinsieke meerwaarde, welke meerwaarde zelfs tot betere rouwverwerking kan leiden. Tot slot ging Akkermans nog in op een tweetal kwesties, te weten: voordeelverrekening en gescheiden vorderingsrechten. Beide aspecten staan buiten de rekenmethode *an sich*, maar behelzen de te maken juridisch normatieve keuzes. Voordeelverrekening blijft vooralsnog een discussiepunt, waar partijen onderling uit moeten komen. Om ook dit aspect in de toekomst te tackelen, deed hij de suggestie branche breed overeen te komen een nader vast te stellen standaardbedrag en opgekomen voordelen vrij te laten. Daarmee zou de personenschadebranche ook die discussie kwijt zijn. Ten aanzien van het gescheiden vorderingsrecht wees hij ons er op dat nabestaanden ieder een eigen vorderingsrecht hebben. Dat is inherent aan het vermogensrecht, waarbij een gezin wel een economische eenheid is, maar geen rechtspersoon. Echter, individuele vorderingsrechten hoeven niet te worden gespecificeerd. Voor de omvang van de totale (gezins)schade maakt het niet uit en de overgebleven ouder kan bij afwikkeling handelen namens zichzelf en tevens als wettelijk vertegenwoordiger van de kinderen. Zijn aanbeveling luidt dan ook: "als het niet nodig is, doe het dan ook niet". Mocht er toch aanleiding zijn wel tussen vorderingsgerechtigden onderling te specificeren, doe dat dan op basis van de gegevens van het Nibud.

Dagvoorzitter Sap vatte een deel van het betoog van Akkermans samen met de vraag waar de wederzijdse deskundigen bij de afwikkeling van overlijdensschaden voor willen staan: "maximalisatie van schadevergoeding of maatschappelijk verantwoord ondernemen".

Jessica Laumen, als laatste spreker voor de pauze, begon met een aansprekend voorbeeld van drie gezinnen, van dezelfde gezinssamenstelling, met hetzelfde inkomen, maar qua woonlasten drie totaal verschillende situaties. Zij liet rekenkundig zien tot welk verschil in schadevergoeding dit leidt voor elk van die drie gezinnen ingeval de oude rekenmethode wordt toegepast. Aan de hand van dit prangende voorbeeld en enkele andere voorbeelden van knelpunten, onder andere in de sfeer van de vaste en variabele lasten, kwam zij uit bij de basis voor de nieuwe rekenmethode, namelijk het gezin zowel vóór overlijden als na overlijden als economische eenheid zien. De nieuwe methode berekent de gezinsschade. Het wegvallen van een ouder leidt immers enkel tot het wegvallen van hetgeen die ouder binnen dat gezin consumptief gebruikte. Die consumptie is voor de diverse huishoudens – op basis van gezinsomvang, een leeftijdsgrens van jonger dan wel gelijk of ouder dan dertien jaar en verschillende hoogten van het besteedbaar inkomen – door het Nibud in percentages vertaald. Dat percentage wordt als Weggevalen Normatieve Uitgaven (WNU) in mindering op het besteedbaar inkomen gebracht. Daar blijft het niet bij maar het voert te ver om de hele rekenmethode in dit kader nader uiteen te zetten. In dit bulletin vindt u elders aan de hand van Hans Tiemersma een lezenswaardig artikel waar in de nieuwe rekenmethode uitvoeriger wordt belicht.

Laumen eindigde met te benadrukken dat de nieuwe methode hedendaags, transparant, normatief, persoonlijk en casus-gebonden is. Bovenal is deze rekenmethode uit te leggen aan nabestaanden.

Na de pauze liet de dagvoorzitter ons een glimp opvangen van de uitkomst van de onder de rechterlijke macht gehouden consultatieronde. Voor rechters is het hebben van zekerheid over de betrouwbaarheid van de cijfers waarmee gerekend wordt van groot belang. Dat bij dit proces het Nibud als onafhankelijke instantie betrokken is, zal er zeker toe bijdragen dat de rechterlijke macht op dit punt vertrouwen in de rekenmethode heeft. Dat het Nibud nauwgezet te werk is gegaan, maakte de volgende inleider duidelijk.

Anna van der Schors, wetenschappelijk medewerker Nibud, vertelde vol enthousiasme hoe zij binnen dit voorlichtingsinstituut te werk is gegaan met het onderzoek naar de WNU-percentages bij overlijden. Daarbij werd een onderscheid gemaakt naar inkomensonafhankelijke en inkomensafhankelijke bestanddelen. De eerste categorie ziet op posten die ongeacht de hoogte van het inkomen veelal per persoon vaststaan, zoals de zorgpremie. Voor inkomensafhankelijke bestanddelen geldt: hoe hoger het inkomen hoe meer men in een gezin aan dergelijke posten besteedt. Deze splitsing is nodig om voor de zeven verschillende beoordeelde gezinssituaties de juiste WNU-percentages in kaart te kunnen brengen. Hoe detaillistisch dit alles door het Nibud is opgepakt, werd nog eens duidelijk aan de hand van voorbeelden ter zake de kosten voor voeding, energie en vervoer. Om zo objectief mogelijk alle

facetten van die posten te kunnen doorrekenen, zijn daarbij gegevens aan het CBS ontleend.

Als laatste spreker wist Deborah Lauria – directeur De Letselschade Raad – de zaal te boeien door op een ludieke manier duidelijk te maken welke ontwikkelingen huishoudens hebben doorgemaakt sedert de tijd van de Amsterdamse ‘aardappelschaal’. Hoogste tijd voor iets nieuws en zij gaf daarbij aan heel blij te zijn met dit initiatief uit de markt en de manier waarop de denktanker handen en voeten aan heeft gegeven. Zij gaf voorts aan dat vanaf het moment dat De Letselschade Raad bij dit – toen nog – initiatief voor een nieuwe rekenmethode betrokken is, eraan wordt gestreefd die methodiek in een richtlijn vast te leggen. Die richtlijn, zo is haar stellige overtuiging, komt er binnenkort. In concept is de richtlijn zo goed als af, op een paar tekstuele aanpassingen na waarover nog overeenstemming bereikt moet worden. Zij sloot af met de opmerking dat deze methode er voor iedereen is en sprak daarbij de hoop uit dat vanaf nu ook alle betrokken partijen voor het berekenen van overlijdensschade uitsluitend nog de nieuwe methode zullen hanteren. Hierbij hield zij het publiek voor dat “*een hogere vergoeding niet per definitie een betere vergoeding is.*” De kracht van de nieuwe rekenmethode zit in de zuiverheid van de te hanteren uitgangspunten.

Het volgende programmaonderdeel bood de aanwezigen gelegenheid tot het stellen van vragen. Hoewel daar niet op grote schaal gebruik van werd gemaakt, verdienen een drietal vragen en antwoorden het om genoemd te worden. Zo vroeg Arnold van Kouterik van Van Kouterik Personenschade zich allereerst af hoe deze rekenmethode toe te passen bij de toenemende verscheidenheid aan samenlevingsvormen, temeer daar waar de methode zich richt op een traditioneel doorsnee gezin. Hem werd voorgehouden dat die laatste groep nog altijd het gros van de huishoudens vormt. Noch de oude, noch de nieuwe rekenmethode zijn een-op-een toepasbaar op allerlei bijzondere samenlevingsvormen. In afwijkende gevallen zal het aan de creativiteit van partijen overgelaten worden om in de geest van de nieuwe methode tot schadewaardering te komen. Voorts vroeg Van Kouterik zich af hoe te handelen als er toch aan cherry-picking gaat worden gedaan. Dagvoorzitter Sap gaf aan te hopen dat dit achterwege blijft, nu er naar zijn mening sprake is van een groot draagvlak voor de nieuwe methode. Helemaal uitsluiten dat er niet aan cherry-picking gedaan zal worden, is onmogelijk. En mocht het toch zo ver komen, dan zal in het meest vergaande geval de rechter zich moeten uitspreken. Een andere vraag werd door Maarten Tromp van Tromp Advocaten gesteld. Hij deelde de visie van Akkermans niet dat een verdeling van de (gezins)schade over de vorderingsgerechtigden niet altijd nodig zou zijn. Hij wees er op dat het de taak van een belangenbehartiger is om de rechten van iedere vorderingsgerechtigde te bewaken, in het bijzonder de rechten van kinderen. In reactie werd er nog eens op gewezen dat specificeren van ieders aandeel in de berekende gezinsschade mogelijk is en daarvoor zelfs door het Nibud percentages zijn gegeven. Daarbij zal in geval

- > van minderjarigen het verkrijgen van een kantonrechtvaardiging nog altijd als vereiste gelden en er met betrekking tot het al dan niet verdelen en zo ja, de wijze van die verdeling door een daartoe bevoegde instantie worden meegekeken.

Teeven en Wolfsen waren inmiddels gearriveerd, zodat het tijd leek voor het officiële deel. Daar werd echter door Ronald Moray een goochelstokje voor gestoken. Als illusionist liet hij zich door Teeven en Wolfsen assisteren bij een act met ijzeren ringen. Bij het aaneenrijgen van die zo op het oog solide ringen, gaf hij aan dat die ringen symbool staan voor samenwerking tussen partijen. Moray sloot zijn goochel *act* af door Deborah Lauria te laten sprankelen als een echte Miss Magic.

Daarna was het dan toch de beurt aan Laumen om de eerste exemplaren van de notitie aan Teeven en Wolfsen te overhandigen. Voorafgaand aan dat officiële moment gaf zij aan hoe zij al die jaren van werken naar dit moment ervaren heeft. Zij bedankte iedereen die aan het resultaat heeft meegewerkt. Teeven liet haar weten trots op het resultaat te mogen zijn en benadrukte het belang van zelfregulering. Zonder wetswijziging is de personenschadebranche er in geslaagd de positie van slachtoffers te verbeteren. Dat laatste is een speerpunt van dit kabinet en dat blijkt naar zijn zeggen ook uit initiatieven als het wetsvoorstel Zorg- en affectieschade. Ook Wolfsen feliciteerde Laumen en de denktank.

Het PIV-Bulletin is een regelmatig verschijnende uitgave van de Stichting Personenschade Instituut van Verzekeraars.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de redactie.

Redactiesecretaris

Mevrouw J. (Jenny) M. Polman, Stichting PIV

Postbus 93450

2509 AL Den Haag

Telefoon: 070 333 88 73

Telefax: 070 333 88 33

e-mail: j.polman@verzekeraars.nl

Website: www.stichtingpiv.nl

M.m.v. drs. P. (Peter) J.M. van Steen, tekstschrijver

en John Körver, cartoonist

Creatie: Elan Strategie & Creatie, Rijswijk

Realisatie: Quantas, Rijswijk

